

Nieuwsbrief

December 2024

Samenstelling:
Vincent van Dalen

Inhoud

<i>Oproepen</i>	<i>3</i>
<i>Uitnodigingen & evenementen</i>	<i>4</i>
<i>Nieuw jaar op komst.....</i>	<i>5</i>
<i>Succesvolle lancering Biodichtbij</i>	<i>6</i>
<i>Fotoverslag lancering Biodichtbij.....</i>	<i>7</i>
<i>Terugblik Bio-café TBO</i>	<i>8</i>
<i>Terugblik Bio-café HHNK</i>	<i>9</i>
<i>Regionaal eten: meer dan alleen korte keten</i>	<i>10</i>
<i>Graangeluk: bio-telers gezocht.....</i>	<i>11</i>
<i>Graangeluk Manifest.....</i>	<i>12</i>

Oproepen

In deze rubriek staan oproepen **van- en voor leden** centraal. Zowel vanuit het bestuur als vanuit jullie komen de meest recente en relevante oproepen hier aan bod.

- Geïnteresseerd in **PR-materiaal** van **Bio Dichtbij** voor **afzet op eigen bedrijf** of elders in de **Korte Keten**? Neem contact op met Vincent van Dalen
- Op zoek naar **meer lokale afzetmogelijkheden**? Gemeente **Amsterdam** heeft plaatsen op **diverse markten** in de stad! Neem contact op met Vincent van Dalen
- Handig **foto's delen** of **communiceren met collega's** via de **Bio-NH Netwerk-appgroep**? [Klik hier voor toegang tot de appgroep \(alleen voor leden!\)](#) Of neem contact op met Vincent van Dalen
- Organiseer je een **evenement** of **open dag**? Meld het bij Vincent van Dalen zodat Bio-NH mee kan doen en helpen met de **publiciteit**.
- Heb je **Bio-NH flyers** of **vlaggen nodig** voor een **evenement**? Meld je bij Jan Knook
- Geïnteresseerd in de **mogelijkheden** en **samenwerking** met [GraanGeluk](#) (zie pagina 8)? Neem contact op met Vincent van Dalen

Contactgegevens

Jan Knook	Voorzitter	+31 6 53 35 37 65
René van der Aarde	Secretaris	+31 6 24 80 15 59
Theo Vlaar	Penningmeester	+31 6 26 05 27 30
Vincent van Dalen	Bestuursondersteuning	+31 6 24 35 30 42

Uitnodigingen & evenementen

.....*Save the date!*.....

Als Bio-NH-lid ben je van harte **uitgenodigd** op de volgende evenementen:

- **Nieuwjaarsbijeenkomst** met **Joost van der Kroon**, bio-melkveehouder en bodemadviseur, op **dinsdag 7 januari** om **20:00 uur** in Cultureel Centrum Onder de Linden te **Middenbeemster**
- **Akkerbouwbijeenkomst** over fytoftora met **Jacob Eising** (aardappeladviseur), eind januari – exacte datum en locatie volgen
- **Snertevent** bij Ted & Nicoline Vaalburg op **zaterdag 25 januari** van **10:00 – 17:00** aan de Zuidervaart 131 in **Zuidschermer** (wil je **producten verkopen** via de **Bio-NH-kraam**? Neem contact op met Vincent van Dalen)
- **Akkerbouwbijeenkomst** over bemesting, mineralen, bladmeststoffen en bio-stimulanten, **6 februari** van **09:30 tot 12:30** bij Huiberts aan de Ruigeweg 39 in **Sint-Maartensvlotbrug**

Nieuw jaar op komst

Het is een beetje afgezaagd, maar zo vlak voor de Kerst is het natuurlijk het moment om terug te kijken op het afgelopen jaar. Maar aangezien dat best wel de moeite waard is, doe ik dat ook met genoegen.

Afgelopen maand hebben we met Bio-NH ons aardig in de picture gespeeld en kunnen we een aantal successen inboeken. Allereerst met de lancering van de campagne Bio Dichtbij. In de Ekoplaza Alkmaar stonden lokale producten en hun telers in de belangstelling. Met mooi campagnemateriaal en met leuke stukken in de krant en andere regionale pers (zie pagina 6 & 7).

In dezelfde week kregen we te horen dat de aanvraag van de eerste fase van het Biofieldlab (het veldonderzoek bij Ane van Straten in de Wieringermeer) is goedgekeurd en dus kan worden uitgevoerd in de komende jaren.

Ondertussen zijn er afgelopen jaar diverse bio-akkerbouwbijeenkomsten geweest en zitten er een aantal in de pijplijn over bio-stimulanten en fytoftora (zie pagina 4). Want na het moeizame groeiseizoen van 2024 is rondom die onderwerpen volop discussie. Maken de bio-stimulanten werkelijk verschil of is het vooral een marketingverhaal inspelend op onzekerheid bij boeren en tuinders.

Doel van dit alles is om de biologische sector in Noord-Holland sterker te maken. Meer afzet en daardoor meer omschakelaars. Klinkt goed, maar enig realisme is ook op z'n plaats: het gaat met kleine stapjes. Komende tijd zal de aandacht zich vooral moeten richten om verbreding en opschaling. Meer borden met Bio Dichtbij op biologische (boeren)erven en meer verkooppunten met producten van Bio Dichtbij. En vaktechnisch liggen er dus ook voldoende uitdagingen waarbij we elkaar kunnen versterken.

Om daar maar meteen in het nieuwe jaar een goede start mee te maken, hebben we op de Nieuwjaarsborrel een inspirerend verhaal van Joost van der Kroon over bodem, organische meststoffen en gewasgroei. Hij is zelf biologisch veehouder nabij Ouderkerk a/d Amstel en hield als adviseur bodem en voeding een interessant en tegendraads verhaal bij het [schuurgesprek](#) over mest dat door de provincie was georganiseerd. Op 7 januari om 20:00 uur is hij uitgenodigd in Onder de Linden (zie aparte uitnodiging).

Terugkijkend is er afgelopen paar jaar veel gebeurd onder de vlag van Bio-NH. Als we er met zijn allen onze schouders onder zetten kan er komend jaar weer veel gebeuren. Iedereen bedankt die afgelopen jaar daaraan heeft bijgedragen. En voor iedereen: geniet van de feestdagen en boven alles een mooi 2025 toegewenst.

Namens het bestuur van Bio-NH

Jan Knook
Voorzitter

Succesvolle lancering Biodichtbij

Het wolkendek was grijs op vrijdag de 13^e, maar binnen in de Ekoplaza van Alkmaar scheen het zonnetje voor even. In een prachtig uitgestalde winkel met lokale producten waren de vele aanwezigen getuige van de lancering van het project Bio Dichtbij. Gedeputeerde Jelle Beemsterboer (Landbouw & Visserij, Provincie NH) en de Alkmaarse wethouder Robert te Beest onthulden na hun speech het plakkaat van Bio Dichtbij. Aan aandacht geen tekort: [Noordhollands Dagblad](#), [Biojournaal](#), [AGF](#), [Streekstadcentraal](#) en [Boer & Business in balans](#) (Provincie) gaven allemaal positief bericht. Het startschot is gegeven, nu is het devies om Bio Dichtbij te blijven uitdragen opdat de afzet vergroot.

Voor komende jaar betekent dat we de verkoop onder de naam Bio Dichtbij verder willen uitrollen en de mogelijkheden omtrent logistiek en *foodhubs* willen verkennen. Concreet willen we onder andere het **PR-materiaal**, zoals vlaggen en borden, **met persoonlijke foto's van onze leden beschikbaar stellen**, zodat het ook bij boerderijwinkels en andere verkooppunten terechtkomt. Op die manier wordt Bio Dichtbij **zichtbaar** en **herkenbaar** voor de consument, waardoor ze makkelijk voor **Bio van Dichtbij** kan kiezen. Financiën blijven altijd een uitdaging, maar het doel is duidelijk: meer bio dichtbij huis halen, zodat we naar de 15% regionale bio-afzet in 2030 kunnen. Trakteer je gasten deze feestdagen dus in ieder geval op een mooie bio-maaltijd van Noord-Hollandse bodem!

Fotoverslag lancering Biodichtbij

Terugblik Bio-café TBO

Afgelopen najaar vonden er twee Bio-café's plaats. De eerste had als thema de samenwerking met Terrein Beherende Organisaties (TBO's). Ook biologische boeren ervaren geregeld een stroeve relatie met hun TBO in de buurt. Blijkbaar gaan biologisch boeren en natuurbeheer lang niet altijd gelijk op. Reden om Bas Rüter, directeur van Landschap Noord-Holland uit te nodigen. Landschap Noord-Holland probeert de samenwerking met boeren te verbeteren door meer maatwerk mogelijk te maken. Daarbij willen ze expliciet meer samenwerken met biologische boeren. Een spanningsveld zit bij het omzetten van oude pachtcontracten naar geliberaliseerde pacht. Maar erkenning dat contracten zekerheid moeten geven voor een langere termijn is er wel. Door grondruil, bijvoorbeeld in het IJperveld, wordt ook gezocht naar meer natuurbeheer in het kerngebied en meer landbouw aan de randen. Duidelijk werd ook dat oude wrevel heel lang onderlinge verhouding kan verstoren.

Ook oud-bestuurslid van Bio-NH Paul Wagenaar kwam presenteren en had een positief verhaal over de [mogelijkheden met Staatsbosbeheer](#). Door mozaïekbeheer over het hele bedrijf toe te passen is er meer ruimte om percelen vroeger en later te maaien en maatwerk te bieden tijdens het seizoen. Daarnaast wordt bijvoorbeeld het planten van voedselhagen mogelijk gemaakt en is er een pachtcontract van 12 jaar afgesloten, in plaats van de kortlopende en onzekere éénjarige afspraken van voorheen.

Terugblik Bio-café HHNK

Twee weken later was het de beurt aan het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Adviseur Watersystemen Nelleke Domburg presenteerde over slim maaien en ecologisch slootbeheer. Dat beleid lijkt flink te zijn bijgedraaid, met oog op de doelen die rondom de waterkwaliteit spelen. Het nieuwe plan stelt voor om anders te maaien en het laten staan van

begroeiing waar mogelijk. Het motto luidt dan ook: intensief waar het moet, extensief waar het kan. Let wel: het gaat hier niet over het maaien van bermen, dat ligt voornamelijk bij Gemeenten. Er kwam kritiek over het feit dat HHNK nog steeds de klepelmaaier gebruikt, terwijl die bewezen nadelen heeft voor de biodiversiteit. Binnen HHNK speelt die discussie ook en daarom is besloten om het advies voor het gebruik van de klepelmaaier van de website te verwijderen.

Maar hoe weet je wanneer en waar er begroeiing langs de slootkant kan blijven staan? Dat wordt bijgehouden in een digitale kaart van het watersysteem met regels over onderhoud: de Legger Wateren. Op [deze website](#) kan je de vastgestelde Legger vinden, met daarin alle sloten, onderhoudsplichten, peilgebieden en maximale begroeiingsgraad. In de Legger worden nu 3 verschillende type sloten onderscheiden, met verschillende richtlijnen. De open sloot met maximaal 10% begroeiing, de matige begroeide sloot (<20%) en de plantenrijke sloot (<50%). Als het past binnen deze Legger hoeft er geen aparte ontheffing voor ecologisch slootbeheer meer voor worden aangevraagd. Bovendien worden kosten gedeeltelijk via het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) vergoed. Kort gezegd komt de **hernieuwede aanpak** neer op de volgende **drie punten**: (i) een veranderd maaibeheer met meer ruimte voor begroeiing, (ii) verschillende richtlijnen voor 3 verschillende type sloten en (iii) gebiedsgericht beheer middels de Legger Wateren, die komende jaren verder wordt geactualiseerd. Er is door HHNK als doel gesteld om ten minste 30% van de agrariërs in Noord-Holland actief bij deze plannen te betrekken.

Ook kwam het [Landbouwportaal](#) uitgebreid ter sprake. Dat is een digitaal platform voor alle agrariërs in Noord-Holland dat samenwerking, kennisdeling en “duurzaam waterbewust ondernemen” moet bevorderen. Er is onder andere informatie over subsidies te vinden, zoals voor [bodem- en watermaatregelen](#) in 2025. Er is de afgelopen jaren ruim 30 miljoen in het platform geïnvesteerd. Er is 4 miljoen beschikbaar om via dat portaal gratis advisering van een ondernemerscoach aan te vragen, die vervolgens kan helpen met bijvoorbeeld vragen rondom bedrijfsopvolging of problemen met een Gemeente.

Na de pauze kwam erfcoach Ad Schoutens vertellen over zijn werk. Als coach probeert hij per bedrijf maatwerk te leveren om waterkwaliteit te verbeteren en verschillende adviezen te geven rondom uitspoeling, afspoeling en opslag van verschillende stoffen, zoals mest en bestrijdingsmiddelen. Hij werkt als zelfstandig adviseur voor onder andere het HHNK en de LTO.

Regionaal eten: meer dan alleen korte keten

Met kerst in het vooruitzicht lanceerde Slow Food Amsterdam een nieuwe [campagne](#) tijdens een Erf//goed diner in Pakhuis de Zwijger. Bij dit eten stond het behoud van diversiteit centraal – in de breedste zin van het woord. De mooi gedekte tafels en de uiteenlopende gerechten moesten de gasten uitnodigen om niet alleen over biodiversiteit, maar ook over voedseldiversiteit na te denken. Want van de ongeveer 6000 plantensoorten die we kunnen eten, bepalen [slechts 9 gewassen](#) voor 66% ons dieet. En die homogene gewassen nemen zo'n 90% van het wereldwijde landoppervlak in beslag. Met alle ecologische gevolgen en kwetsbaarheden van dien. En met, niet onbelangrijk, gevolgen voor de variëteit en smaak van onze producten – zoals de veelgeprezen Brits-Italiaanse journalist Dan Saladino in [zijn boek](#) laat zien. Slow Food heeft met de campagne en de [Ark van de Smaak](#) als doel om oude kennis, tradities en de diversiteit aan rassen en gewassen te bewaren en verder onder de aandacht te brengen.

Iets soortgelijks gebeurde bij theaterduo *De Melkbus*, die in samenwerking met LTO Noord een “pop-up-voorstelling” organiseerde bij Vis à Vis in Almere. Met lokaal eten en een voorstelling werd een poging gedaan om de zogenaamde kloof tussen stad en land te overbruggen. Dat gebeurde aan lange tafels met een heerlijk geserveerde maaltijd van *dichtbij* – weliswaar niet allemaal *bio*, maar wel uit de

korte keten. Het bracht de grafische vormgever uit de Randstad letterlijk aan tafel bij de veehouder van het Drentse platteland. Het leverde leuke, open gesprekken op.

Zo was er een Amsterdamse huisarts die te kennen gaf dat hij niet wist dat zijn tafelgenoot, een akkerbouwer uit Flevoland, graan teelde zonder dat hij er echt wat aan verdiende, maar om de bodem in goede conditie te houden voor zijn andere gewassen. Omgekeerd deelde de huisarts zijn kennis over de beklemmende macht van de zorgverzekeraars en zijn opgerichte stichting om de medische sector te verduurzamen. Van een echte kloof blijkt nauwelijks sprake – althans niet bij dit publiek. Als je maar de tijd neemt om met elkaar om tafel te gaan en open staat om interesse in de ander en zijn of haar positie te tonen. Met zorg gemaakte producten van regionale landbouw kan dus een prachtige manier zijn om mensen samen te brengen. Begin er deze feestdagen mee, zou ik zeggen!

Graangeluk: bio-telers gezocht

Uit de Gelderse Veluwe komt van [GraanGeluk](#) het verzoek om ook in onze provincie meer biologische en diverse granen te telen. Initiatiefnemer Marcel van Silfhout wil de kruidenrijke akker als “de meest bedreigde natuur-biotoop van Europa” terugbrengen in het landschap. Dat gaat in Gelderland tot nu toe met wisselend succes. Wisselend omdat de oogsten afgelopen jaren tegenvallen. Maar succesvol mag je het toch ook zeker noemen: Graangeluk won meerdere prijzen, onder andere die voor het beste speciaalbier van de Brusselse *beer challenge* (2020), en brengt zeldzame graanrassen, zoals de Veluwse kruiprogge en zwarte emmer, terug op het land. Daarnaast is er een brede gemeenschap ontstaan die de beweging (financieel) steunt. Inmiddels is er in het oosten van het land een samenwerking met 35 boeren, 8 bakkerijen, 9 molens, 4 brouwers, 3 mouterijen, 5 schaapherders, enkele imkers en een aantal horecazaken. Voor volgend jaar is er 110 hectare ingezaaid, waarvan het leeuwendeel in de provincie Gelderland.

Graangeluk wil graag verder uitbreiden in Noord-Holland en zoekt de samenwerking met Bio-NH en biologische telers of verwerkers. Meer weten over de samenwerking, afname en prijzen? Neem contact op met Vincent van Dalen.

Op zaterdag 7 december werd in congrescentrum Antropia in Zeist door Graangeluk een manifest gelanceerd voor een gezonde, regiogerichte en biodiverse landbouw (zie pagina 9). Ook oud-bestuurder van Bionext Michaël Wilde was aanwezig en sprak zijn sympathie uit naar

het achtstappenplan. Het manifest wordt bij de landelijke en provinciale overheden aangeboden. Antropia geldt als het “duurzaamste cultuur- en congrescentrum van Nederland” en tevens [ambassadeur van Biodiversiteit op je Bord](#), het project dat in onze provincie helaas nog niet van de grond wil komen. Het ambassadeurschap van een horeca-onderneming zoals Antropia wil zeggen dat er niet alleen biologisch eten wordt geserveerd, maar ook met minimaal driekwart biodiversiteitsvriendelijk producten en zoveel mogelijk uit de eigen regio.

Graangeluk Manifest

GraanGeluk Manifest 2025 Terug naar **Onze Streek-Toekomst**

In acht stappen naar een gezonde (GraanGelukkige) regiogerichte biodiverse landbouw in Nederland op boerenlandschapsgrond. Kosten: 1,3 miljard euro eenmalig en 1 miljard euro structureel per jaar.

Stap één: Voer een vrijwillige eco-systeemdienst-beheer-bezoldiging in met de nieuwe generieke regeling Natuurlijk Agrarisch Beheer voor inheemse kruidenrijke streekgraanteelt; een drieslag rotatie (inclusief peulen en oliehoudende zaden). Afgekort de NAB/25. De kruidenrijke akker is de meest bedreigde natuur-biotoop van Europa. Hiermee kan onze streekgraanteelt – het meest voedzame gewas – weer opleven. Kosten voor deze opwaardering van gangbare naar natuurlijke landbouwgrond: 700 miljoen euro per jaar structureel.

Twee: Stimuleer gangbare landbouwers met de NAB-regeling naar een biologische en streekgerichte bedrijfsvoering middels een regeneratieve agro-ecologische tussenvorm gebaseerd op de GraanGeluk-BD methode (geen chemie en kunstmest) waarbij bodemleven, -verbetering en -vruchtbaarheid centraal staan. Dit vergt nieuwe stalsystemen en kennisdeling. Deze (gr)aanvliegroute is de grootste transitieversneller naar extensieve, agro-ecologische en biologische landbouw. De NAB/25 lost ook de stikstof- en mestproblematiek op omdat de Nederlandse veestapel weer ruige vaste stalmest levert en drijf- en kunstmest vervangt.

Drie: Richt een gebiedsgericht streektransitiefonds op onze boerenlandschapsgrond zijnde 180.000 à 250.000 hectare - in en om natuurgebieden (overgangszone). Op termijn kan dit areaal doorgroeien naar zo'n 600.000 hectare aangezien dit derde deel van alle Nederlandse landbouwgebied in diverse rapporten al vaker is genoemd als het echte Nederlandse boerencultuurlandschap. De 200.000 à 250.000 hectare van de 1,8 miljoen in totaal zou per streek moeten worden georganiseerd. Nederland telt 80 streken. Vanuit dit streektransitiefonds kunnen agrariërs geholpen worden in de richting van een meer natuurlijke (biodiverse) landbouw. Doorgroei naar 650.000 hectare is interessant omdat dit areaal voldoende is voor Nederlandse voedselautonomie (voedsel zekerheid). In deze onzekere tijden een must. Kosten: eenmalig in aanloopfase 800 miljoen euro. NB: Het leeuwendeel van de landbouw blijft intensief en wordt niet meer tegengewerkt.

Vier: Vervang het stikstof-, CO2- én mestbeleid door een streekgericht lokaal-regionaal bodembeleid waarbij akkerbouw en veeteelt (mest, stro en voer) als nutriënten en stofstromen per regio (streek) op elkaar worden afgestemd. Dit is de herstart van een gesloten regionale kringlooplandbouw met mengteelten in regio-verband. Geen kosten, wel opbrengsten door waardenverhoging en significante vermindering van milieulast (lucht-, bodem- en waterkwaliteit).

Vijf: Richt een bodemherstelfonds op om uitgehongerde (dode) akkerbodems te revitaliseren. De opbrengsten zullen vele malen hoger zijn zowel in ecologische als economische zin. Bovendien zijn we het onze toekomstige generaties verplicht om onze bodems goed achter te laten. Ook zij verdienen gezonde goede voedselgronden.

Zes: Richt een wetenschaps-streekfonds op voor streekgebonden en lessons-learned based wetenschappelijke monitoring zodat geslaagde regeneratieve agro-ecologische maatregelen ook elders in Nederland van start kunnen.

Zeven: Evalueer in 2025 zowel alle resultaten van het NNN, het Nederlands Natuur Netwerk en de Natura2000 gebieden. Dit moet toch in het kader van het op te stellen Natuurherstelplan dat elke lidstaat moet op grond van de Europese Natuurherstelverordening. Als er voor agrarisch gebied natuur-inclusief gewerkt kan worden, dan kan er in een natuurgebied ook (natuur)boer-inclusief worden gewerkt. Volgens het Europees Hof zijn in afgelopen decennia veel landbouwgronden onrechtmatig toebedeeld aan terrein behorende organisaties (TBO's). Dat moet recht worden gezet.

Acht: Red ons boerencultuur & voedsellandschap, herstel korte regionale & lokale ketens & ambachten en wordt dronken van geluk: drink ons streekbier of eet ons Bakkerista desembrood. Leef langer, gezonder en gelukkiger. Het GraanGeluksGilde-coöperatief is alvast met de toekomst begonnen. Support ons netwerk van tientallen Gelderse boeren, bakkers, brouwers, mouters, herders, molenaars, restaurants, speciaalzaken etc. Op naar de eerste duizend hectares.

--/--